

SANKCE V NORMÁCH FINANČNÍHO PRÁVA

LUBOMÍR GRÚŇ

Právnická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Česká republika

Abstrakt v rodném jazyce

Finanční vztahy a jejich právní úprava byly a jsou natolik významné, že finanční právo zcela zákonitě obsahuje mnohá sankční ustanovení pro případ porušení povinností ukládaných normami finančního práva. Příspěvek obsahuje vybrané pasáže z nejdůležitějších pododvětví finančního práva, které obsahují sankční řešení takových případů. Nutno přitom diferencovat mezi finančními sankcemi, které představují širší okruh, a sankcemi ukládanými normami finančního práva.

Klíčová slova v rodném jazyce

Finanční právo, sankce, peníze, pokuta, penále, zvýšení daně, odnětí licence.

Abstract

Financial relationships and regulation thereof have been and still are so significant the finance law logically governs many sanction provisions for case of breach of obligations imposed under the finance law standards. The report illustrates selected passages of the most important finance law sub-branches governing sanction solutions to such cases. Nevertheless, we have to distinguish therein between the financial penalties of a broader scope and the penalties imposed under the finance law standards.

Key words

Finance law, sanctions, money, fine, penalty, tax increase, licence withdrawal.

1. ÚVOD

Jedním z témat dnešních dnů je otázka vynutitelnosti práva. Téma mediálně vcelku vděčné, nejširší veřejnost však na další a další výstupy tohoto druhu začíná podle mého soudu reagovat napůl podrážděně a napůl rezignovaně, neboť její naprosto dominantní část, jak napovídají nejrůznější průzkumy, má v tomto směru nepříliš valné mínění o celé plejádě institucí, jejichž vějíř se stále více rozevívá. Situace prostě není dobrá a návrhy na řešení jsou k uzoufaní tytéž. Co s tím?

Tento příspěvek není tím generálním, všespasitelným návodem. Není jisto, zda takovým návodem vůbec může je a zda jím tato forma outputu vysokoškolského pedagoga vůbec může být. Záměrem je však na několika stranách uchopit svůj chlebobárný předmět – chlebobárný již osmnáct let a snad i něco navíc – a synteticky předložit jeho sankční možnosti. Jisté formě rešerše se sice není možno vyhnout, přesto však chci předeslat, že cílem je spíše naznačit, kam ještě by podle mého soudu bylo záhodno napřít pozornost jak legislativy, tak i všech institucí, které platné právo aplikují ve své každodenní praxi.

2. FINANČNÍ PRÁVO A JEHO SANKCE

Finanční právo jako samostatné a klasické právní odvětví je natolik různorodé a rozsáhlé, že se dodnes vede diskuse o jeho optimálním systému. Někdy zde v této souvislosti zazní i otázka postavení norem procesního charakteru a s tím se vynoří i jejich sankční složka. Není zřejmě sporu v tom, že je-li finanční právo o penězích, tak zasahuje nutně všechny oblasti

celospolečenského spektra, všechny subjekty ... a jejich zájmy. Tyto zájmy jsou v tržním prostředí především zájmy hospodářskými, tedy zájmy, kde peníze jako cíl a někdy i nástroj vystupují někdy přímo a bezprostředně, někdy skrytě a pod závojem špatně skrývaných ekonomických zájmů jednotlivce nebo skupin. Buď jak buď, peníze činily a činí člověka vynalézavým pokud jde o jejich získávání. Nezřídka se stane, že tato snaha přesáhne rámec společenské, normované tolerance, a pak nastupuje – měla by nastoupit – ona již zmíněná sankční složka norem finančního práva. Jedním ze specifíků této právní disciplíny je ovšem také skutečnost, že právě zde vystupuje zákonodárce nezřídka velice alibisticky. Často se ve finančním právu setkáme s odkazem na řešení situace na bázi zodpovědnosti disciplinární, majetkové nebo také trestněprávní. Tedy: nabízí se zde možnost řešení případů porušení norem finančního práva podle Zákoníku práce nebo ve smyslu odpovědnosti za škodu, jak ji upravuje Občanský zákoník. Tou třetí možností je pak uplatnění trestněprávní odpovědnosti, pokud výše způsobené škody a společenská nebezpečnost protiprávního jednání přesáhne hranici, kterou vnímáme jako rozhodující pro uplatnění kvalifikování konkrétního nedovoleného jednání podle Trestního zákona.

A co tedy zůstává v sankčních možnostech norem finančního práva? Nahlédněme nyní velice syntetickým způsobem do vybraných finančněprávních norem, které obsahují sankční ustanovení. Nutno již předem předeslat, že v tomto směru postrádáme patřičnou invenci a vyšší stupeň ingerence; ovšem na druhé straně není chyba, pokud takto nahlížíme, jen na úseku finančního práva. Již nyní avizujeme myšlenku, ke které se dále dostaneme, že totiž i jiná právní odvětví jako by nevykazovala dosti vůle a rozhodnosti k uplatnění postihu kromě jiného i finanční či peněžní formou ... v konečném důsledku však právní normy všech právních odvětví nesou více či méně pečeť skutečnosti, že pocházejí všechny z jednoho kadlubu, tedy z parlamentní dílny, jejíž svrchovaným oprávněním je nenechat kámen na kameni tam, kde tak společenství ctihodných otců a matek vlasti uzná za vhodné a žádoucí. To ovšem není kritika parlamentarismu jako takového, ale jeho nedokonalosti, pokud v daných historicko společenských podmínkách nabude vrchu ...

Pragmaticky se vrátíme k finančnímu právu. Již jsme konstatovali, nikoli první a nikoli převratně, že jde o právní odvětví. Tedy o tak rozsáhlý soubor obecně závazných právních předpisů postihujících natolik rozsáhlou oblast společenských vztahů jako předmětu úpravy, že bylo shledáno nutným dopracovat se v zájmu přehlednosti k systematické jejich uspořádání podle určitého klíče. Vycházejme z toho, že finanční právo se člení na jednotlivá pododvětví podle věcné a systémové homogenity takto tříděných právních norem, resp. předpisů.

Na prvním místě je to finanční právo rozpočtové. Také proto, že jej na prvním místě uvádí většina autorů, včetně mne. Ponechme nyní stranou odborné půtky, co všechno vlastně do tohoto pododvětví patří, v každém případě budeme nyní abstrahovat od extenzivní teorie, podle které vlastně finanční právo je pouze rozpočtové právo a možná ještě něco navíc – sdílím jisté sympatie ke zdůraznění veřejnoprávního charakteru finančního práva jako takového, zaměření tohoto příspěvku a jeho směřování je však jiné. Tak tedy ve zkratce: jak je to se sankcemi v tomto pododvětví? Dlužno říci, že to není nijak slavné, a prosím, aby toto konstatování bylo chápáno tak, jak bylo myšleno: tedy že rozpočtové právo finanční sankčními možnostmi příliš neoplývá.

Rozpočtové právo finanční především ve svých základních pramenech odráží skutečnost, že zde existují dvě základní větve veřejné správy, a to státní správa a samospráva; v této chvíli nemám na mysli profesní samosprávu a její orgány, ale samosprávu územně personální. S tím korespondují dva základní prameny rozpočtového práva – zákon č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech (rozpočtová pravidla) a zákon č. 250/2000 Sb. o rozpočtových

pravidlech územních rozpočtů, oba ve znění pozdějších předpisů. V prvním případě se sankční prvek projevuje především v § 6 (k příjmům státního rozpočtu patří kromě jiného i sankce za porušení rozpočtové kázně, penále za neoprávněně použité nebo zadržené prostředky poskytnuté z Národního fondu a pokuty), § 38 (důsledky porušení kázně při hospodaření s peněžními prostředky Národního fondu; jako sankční opatření je zde uvedena i možnost uplatnění penále) a § 44 a 44a (sankčním opatřením při porušení rozpočtové kázně se rozumí odvod a penále).

Podle našeho názoru ovšem odvod určité části neoprávněně získaných nebo neoprávněně použitých prostředků nelze považovat za sankci v pravém slova smyslu, analogicky tak není sankcí použití některého z rozpočtových opatření. Jde spíše o akt restitutio in integrum nebo in natura.

Ve druhém případě jsou sankční možnosti obce nebo samosprávného kraje právě tak skoupé. Sankční prvek najdeme jedině v § 7 /k příjmům rozpočtu obce patří i příjmy z vlastní správní činnosti a také příjmy z vybraných pokut a odvodů uložených v pravomoci obce podle tohoto zákona nebo podle zvláštních zákonů), § 7 (obdobně jako u obcí je tomu tak i v případě kraje) a § 22 (předpokládá se možnost uplatnění odvodu nebo penále). I v tomto případě jsme toho názoru pokud jde o institut odvodu nebo jeho části jako v předcházejícím odstavci.

Druhým významným pododvětvím je daňové právo finanční. Toto konstatování zde nečiním bez jisté výhrady. Již asi deset let lze evidovat snahy o ještě významnější a samostatnější profilaci daňového práva, a to nikoli pouze jako jednoho z pododvětví finančního práva, ale jako samostatného, svébytného celku. Za sebe mohu jen říci, že tento přístup nepovažuji za systémový, neboť nerespektuje jinak známou skutečnost, že daň jako povinná zákonem uložená peněžní povinnost znamená konfirmaci daní sice jako nejvýznamnějšího, ale nikoli jediného zdroje některého z veřejných rozpočtů. Tato stať však není o polemice na toto téma; jak je tomu tedy se sankcemi upravenými v normách daňového práva finančního?

Zde je situace poněkud odlišná oproti situaci, jakou jsme načrtli v případě rozpočtového práva finančního. Zde – v daňovém pododvětví finančního práva – lze zaznamenat existenci procesního daňového předpisu, který v sobě konzumuje další okruh vztahů, při jejichž realizaci se předpokládá vznik situací postižitelných některou ze zde uvedených sankcí. Dejme však přednost tomu okruhu daňových předpisů, které lze subsumovat pod pomyslné označení jako daňové právo hmotné. Pokud vycházíme z převládající daňové kategorizace – abstrahujeme nyní od klasifikace daní podle metodiky OECD – dospějeme k tomuto základnímu členění na daně:

- důchodové
- majetkové
- spotřební.

Do první kategorie patří daň z příjmů fyzických a právnických osob; syntetickou právní úpravou je zde již letitý zákon č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon neobsahuje typická sankční ustanovení, na několika místech však vyjadřuje záměr zákonodárce omezit daňový subjekt v jeho nárocích, pokud nedodrží podmínky zde stanovené. Jde např. o § 35b (zánik nároku na slevu na dani) nebo o § 38e,

podle kterého bude plátcí daně předepsána a jako dluh vymáhána k placení částka zajištění daně, nebude-li včas odvedena včetně úroků z prodlení.

Majetkové daně jako druhou kategorii daní podle obvyklé daňové klasifikace tvoří ještě tři její podsystémy: daně z majetku, daně z nabytí majetku a daně z používání majetku. První podsystémovou úpravou je zákon č. 338/1992 Sb. o dani z nemovitosti ve znění pozdějších předpisů. Tuto daň tvoří daň z pozemků a daň ze staveb; jde o daň místní, neboť její správu vykonává obec. Zákon neobsahuje žádná sankční ustanovení; možnost případného zvýšení daňového koeficientu nelze vnímat jako formu postihu, neboť takový krok se neváže na předchozí porušení ustanovení tohoto zákona. Druhou podsystémovou právní úpravou je zákon č. 357/1992 Sb. o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí ve znění pozdějších předpisů. Především v případě prvních dvou daní došlo k zásadní redukci daňových povinností, sankční ustanovení zákon neobsahuje. Třetí podsystémová skupina je zastoupena vlastně jen jednou daní – jde o daň silniční podle zákona č. 16/1993 Sb. o dani silniční ve znění pozdějších předpisů. Správa a řízení ve věcech daně a sankce za nesplnění daňových povinností se řídí zvláštním předpisem, nestanoví-li tento zákon jinak. Jelikož tomu tak není, je zde prostor pro tento zvláštní předpis, kterým je zákon č. 337/1992 Sb.

Jak vidíme, u majetkových daní postrádáme zvláštní sankční ustanovení v jednotlivých hmotněprávních předpisech. U daní spotřebního charakteru je tomu jinak. Všeobecný typ spotřební daně je v české daňové soustavě zastoupen daní z přidané hodnoty podle zákona č. 235/2004 Sb. o dani z přidané hodnoty ve znění pozdějších předpisů. Nikoli jako typická sankce, přesto však s obdobným působením je koncipován § 23 pojednávající o dovozu zboží. Daňová povinnost zde kromě jiného vzniká i jako následek nezákonného dovozu zboží nebo porušení podmínek dočasného uskladnění zboží. Poněkud jednoznačněji působí v tomto smyslu § 98, podle kterého nesplní-li osoba povinná k dani povinnost se registrovat, je povinna uhradit správci daně částku až ve výši 10 % z celkových příjmů nebo výnosů za zdanitelná plnění jako náhradu za zdanitelná plnění, která uskutečnila bez daně. Podobně nesplní-li osoba identifikovaná k dani, která pořizuje zboží z jiného členského státu, povinnost se registrovat, je povinna ke stejné náhradě. Pojem sankce je však výslovně uveden v § 104 v souvislosti s nesprávným uvedením daňové povinnosti za jiné zdaňovací období – zde představuje 0,1 % z částky daně uvedené v daňovém přiznání za nesprávné zdaňovací období za každý den krácení státního rozpočtu. Jde tedy vlastně o formu penále. Oprávněné správce daně zrušit registraci plátce, pokud tento neplní své povinnosti podle tohoto zákona, vyplývá z ustanovení § 106 zákona a jde nesporně o sankční opatření.

Selektivní spotřební daně upravuje zákon č. 353/2003 Sb. o spotřebních daních ve znění pozdějších předpisů. Zde vykonávají správu těchto daní celní orgány. Sankční účinek má nesporně oprávnění celního ředitelství odejmout zvláštní povolení (§ 13 odst. 21) nebo povolení k provozování daňového skladu (§ 20 odst. 18) nebo povolení daňovému zástupci (§ 23 odst. 16). Jednoznačně sankční obsah má § 42 zákona; jde o oprávnění celního úřadu nebo celního ředitelství rozhodnout o zajištění, propadnutí a zabránění vybraných výrobků a dopravních prostředků. A následně podle § 43 zákona celní úřad uloží pokutu ve výši 10 % z částky zajištění daně použité na úhradu daně, bylo-li zajištění použito na úhradu daně. Celá čtvrtá část zákona pak pojednává poměrně rozsáhlým způsobem o přestupcích a správních deliktech, kde výše pokuty může dosáhnout až 50 mil. Kč.

Postavení zvláštního, procesního předpisu zde má již zmíněný zákon č. 337/1992 Sb. o správě daní a poplatků ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon upravuje správu daní, poplatků, odvodů, záloh na tyto příjmy a odvodů za porušení rozpočtové kázně, které jsou příjmem veřejného rozpočtu (tedy státního rozpočtu, státních finančních aktiv nebo rezervních fondů

organizačních složek státu, rozpočtů územních samosprávných celků a státních fondů, případně Národního fondu). Na tomto místě dlužno podotknout, že pojem „veřejný rozpočet“ zde prezentuji v jeho extenzivní podobě, konzumuje tedy i územní rozpočet, což je ovšem jen legislativní zkratka pro rozpočty samosprávných územních celků.

Tomu odpovídají i možnosti příslušných orgánů při uplatňování sankcí. Prvou z nich je sankce za porušení povinnosti zachovávat mlčenlivost, která u pracovníka správce daně může představovat pokutu až do výše 500 000 Kč. Jako určitou formu sankce lze považovat i zrušení registrace správcem daně (§ 33 odst. 15), nesplní-li daňový subjekt povinnost oznámit změny některých, zákonem předpokládaných skutečností. Samostatný § 37 řeší problematiku ukládání pokut za nesplnění peněžitých povinností nepeněžité povahy, jejíž výše může dosáhnout až 2 mil. Kč. Následný § 37a upravuje blokové řízení, kde pokuta nepřesahuje 5 000 Kč, a § 38 upravuje penále ve výši od 5 % do 20 % z částky dodatečně vyměřené daně nebo daňové ztráty, popřípadě daně stanovené k přímému placení. Sankcí je podle § 38 zákona i pozastavení činnosti – jde o podnikatelskou činnost, jejíž výsledky jsou předmětem zdanění a jíž se porušení povinnosti týká. Tyto sankce lze uplatnit v řízení přípravném. Pokud jde o stadium placení již vyměřené daně, zákon upravuje úrok z prodlení, považuji však za sporné, zda tento institut vykazuje všechny znaky sankce, i když znamená ekonomický postih v případě, že daň nebyla zaplacená včas. Zato zvýšení daně podle § 68 takovou sankcí je – správce daně může zvýšit daň až o 10 %, nebylo-li daňové přiznání nebo hlášení nebo dodatečné daňové přiznání nebo hlášení o dani podáno včas. Vymáhání daňových nedoplatků formou exekuce pak již představuje samostatný daňově právní institut, který sice je v určitém smyslu sankcí sui generis, vykazuje však i znaky samostatného stadia daňového řízení; sankce je zde spíš v morální rovině, event. i v povinnosti snášet náklady daňové exekuce.

Tolik k sankcím v daňovém podpodvětví finančního práva. Následuje poplatkové právo, co do rozsahu skromnější, ovšem jen zdánlivě – snad ještě nikdo neudělal kvantifikaci všech obecně závažných právních předpisů, v nichž se ukládá povinnost platit poplatek. Věc se má tak, že jako poplatek se stále označuje velice široká plejáda platebních povinností nedaňového charakteru, v nichž lze promítnout princip ekvivalentnosti a princip jednorázové platby, což patří mezi charakteristické znaky poplatku jako takového. Zůstaneme-li u poplatků, jak je představují učebnice finančního práva, lze se soustředit na poplatky:

- státní, k nimž patří poplatky správní a poplatky soudní,
- místní, tedy poplatky vybírané orgány územní samosprávy na základě zvláštního zákona,
- specifické, kam patří vlastně všechny ostatní (nejznámější jsou tzv. poplatky ekologické).

Zákon o správních poplatcích č. 634/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů má poměrně skromnou (co do rozsahu) textovou část, zato sazebník je rozsáhlý víc než dost. Nutno poukázat na § 5 odst. 6, podle kterého zvýšení, penále, úrok z prodlení ani úrok za dobu posečkání s placením poplatku, stanovení zvláštním předpisem o správě daní, se neuplatňují. Jiná ustanovení se sankčním obsahem zákon neobsahuje.

Soudní poplatky se vybírají na základě zákona č. 549/1991 Sb. o soudních poplatcích ve znění pozdějších předpisů. V § 9 se uvádějí následky nezaplacení poplatku, soud řízení prostě zastaví, pokud zákon nestanoví jinak. Obdobně jako u správních poplatků i zde se neuplatňují některé sankce stanovené zákonem o správě daní a poplatků.

Místní poplatky jsou předmětem úpravy zákona č. 565/1990 Sb. o místních poplatcích, který neobsahuje samostatná sankční ustanovení. V případě vzniku poplatkové povinnosti a jejího nezaplacení obec může využít všechny klasické možnosti, jaké má věřitel, na prvním místě žalobu na soudě.

Pokud jde o další, kdysi významné pododvětví finančního práva – celní právo, zde došlo vstupem do Evropské unie ze tří čtvrtin k zániku tohoto pododvětví, což koresponduje se značně omezenou možností české celní správy clo vyměřovat, vybírat a vymáhat. Clo mělo vždy blízko k poplatku celou řadou společných znaků, zákon o správě daní a poplatků se však již nezmiňuje o možnosti jeho uplatnění i v celních vztazích.

Zmíněná pododvětví finančního práva vyjadřují především jeho vyhraněný veřejně právní charakter, cestu „od financí k veřejným financím, od veřejných financí k finančnímu právu“. Koncepce finančního práva v našich podmínkách však již tradičně vychází z jeho širšího chápání, proto sem patří další pododvětví – měnové právo. Rozsahem nevelké, jinak však mimořádně důležité. Ústředním právním předpisem je zde zákon č. 6/1993 Sb. o České národní bance ve znění pozdějších předpisů. Česká národní banka je ústřední bankou České republiky a orgánem vykonávajícím dohled nad finančním trhem – k této druhé stránce právního postavení České národní banky se ještě vrátíme. V pozici emisního centra nedisponuje zvláštními sankčními nástroji, zákon však obsahuje několik ustanovení o správních deliktech. Jde především o správní delikt při reprodukci symbolů peněz a jejich napodobenin (§ 46c a pokuta do 500 000 Kč), správní delikt proti peněžnímu oběhu (§ 46d a pokuta do 1 mil. Kč), ale také správní delikt v platebním styku (§ 46e a pokuta do výše 5 mil. Kč) a správní delikt při plnění informační povinnosti (§ 46b a pokuta do 1 mil. Kč).

S měnovým právem bezprostředně souvisí a v mnoha směrech se s ním i prolíná devizové právo, které je stále tradičním pododvětvím finančního práva. Zákon č. 219/1995 Sb. devizový zákon ve znění pozdějších předpisů je ústředním právním předpisem tohoto pododvětví. Předmětem jeho úpravy je především nakládání s devizovými hodnotami, kterými jsou peněžní prostředky v cizí měně, zahraniční cenné papíry a finanční deriváty. Upravuje dále postavení subjektů devizově právních vztahů – tuzemců a cizozemců. Devizovými orgány pro tuto oblast jsou ministerstvo financí (rozpočtová sféra) a Česká národní banka (vůči ostatním subjektům). Kromě legislativní aktivity a povolovací agendy jde i o zakotvení možností případného postihu pro porušení devizových předpisů. Sankční ustanovení jsou obsaženy ve třetí části tohoto zákona. Vychází se z institutu devizové kontroly a z povinností kontrolovaných osob; za porušení devizových předpisů se považuje i překročení rozsahu povolení a nedodržení podmínek stanovených v devizové licenci, koncesní listině ke směnářenské činnosti nebo ve zvláštním povolení. Podle závažnosti a povahy porušení devizových předpisů pak devizový orgán ve správním řízení: a) omezí, pozastaví či odejme devizovou licenci, b) uloží peněžitou pokutu, která může dosáhnout až 50 mil. Kč a jejíž vymáhání zajišťuje celní úřad.

Poměrně novou součástí, i když ne všeobecně z hlediska metodiky akceptovanou, je finanční trh, konkrétně jeho právní úprava. Nutno říci, že se zde do jisté míry nesystémově infiltruje veřejné finanční právo soukroměprávními instituty; nejde o požadavek laboratorní čistoty, ale prostě o to, že je někdy obtížné stanovit přesně hranici mezi trhem jako takovým a okruhem oprávnění některých institucí. Buď jak buď, i zde je dominantní postavení České národní banky, které vyplývá nejen ze zákona o České národní bance, ale i z několika dalších obecně závazných právních předpisů, ke kterým patří například zákon č. 21/1992 Sb. o bankách ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 256/2004 Sb. o podnikání na kapitálovém trhu ve znění pozdějších předpisů. Pokud jde o námi sledovanou oblast sankčních ustanovení ve finančním

právu, tak lze upozornit hlavně na § 46a zákona o České národní bance (za správní delikty při podnikání a obchodování na peněžním trhu se uloží pokuta do 1 mil. Kč). Zmíněný zákon o bankách má v celé své sedmé části zakotvena opatření k nápravě a pokuty, která uplatní Česká národní banka tehdy, když zjistí nedostatky v činnosti banky nebo pobočky zahraniční banky. Kromě pokuty do výše 50 mil. Kč. jde o zavedení nucené správy, omezení licence, snížení základního kapitálu nebo i zákaz či omezení provádět operace a osobami, které jsou spjaty úzkým propojením s bankou nebo k ní mají zvláštní vztah. Také podle zákona č. 377/2005 Sb. o finančních konglomerátech lze vůči fyzickým osobám a právnickým osobám uložit za přestupky nebo správní delikty pokutu do 50 mil. Kč. Také zákon o podnikání na kapitálovém trhu dává České národní bance celou řadu oprávnění na základě výsledků vykonaného dohledu uložit některé sankce. Podle § 136 zákona může jít hlavně o zákaz činnosti podléhající dohledu, pozastavení obchodování s cennými papíry, zavedení nucené správy, odnětí povolení uděleného podle tohoto zákona a některé další formy sankčních opatření.

Finanční kontrola představuje další okruh vztahů upravených normami finančního práva jako relativně homogenní celek a tak se i při výuce prezentuje. Stěžejním právním předpisem je zde zákon č. 320/2001 Sb. o finanční kontrole ve veřejné správě ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon vymezuje uspořádání a rozsah finanční kontroly vykonávané vždy, kdy jednou ze stran je orgán veřejné správy; stanoví i předmět a zásady finanční kontroly. Z povahy věci je zřejmé, že nebude absentovat ustanovení sankčního charakteru. Jde o pokuty ukládané za maření veřejnosprávní kontroly vykonávané na místě (§ 17) a pokuty za nepřijetí nebo neplnění přijatých opatření k nápravě nedostatků (§ 20); v obou případech mohou být uloženy až do výšky 1 mil. Kč.

3. ZÁVĚR

Uvedené příklady právního zakotvení sankcí ve finančním právu nepředstavují vyčerpávající přehled; jde o účelovou rešerš, která měla dát prostor k diskusi na téma: představuje sankční složka norem finančního práva v současné době optimální model, který by svou koncepčností mohl být životaschopný i v dalších letech, v období pokračující europeizace právní úpravy finančních vztahů? Jaký je zde prostor pro legislativní řešení situace, kdy se značná část případů porušení norem finančního práva přesouvá de facto mimo finanční sféru? Jaká je v tomto směru vlastně společenská objednávka a jak v tomto směru vyznívají reflexe z množství nejrůznějších vědecko teoretických setkání na tuzemské i mezinárodní úrovni? Chceme vlastně změnu? A proč a v jakém směru?

I z těchto důvodů tento příspěvek vlastně neobsahuje závěry v obvyklém slova smyslu, je však jeho (a jejich) vizí.

Literatura:

- Bakoš, M. a kol: Finanční právo. 4. vydání. C.H.Beck, Praha 2006. ISBN: 80-7179-431-7.
- Grůň, L.: Finanční právo a jeho instituty. 2. vydání. LINDE, Praha 2006. ISBN: 80-7201-620-2.

Kontaktní údaje na autora – email:

renata.balutova@upol.cz